

ναύαρχον ἀπαξ ἔτι θριαμβεύοντα κατὰ τοῦ σμήνους τῶν αὐλικῶν. Καὶ θὰ ἐγεῖρη μὲν πολλάκις ἀκόμη τὴν ἄγκυραν, καὶ θ' ἀναπετάσῃ τὰ ἱστία, πλέων πρὸς τὸν νέον κόσμον, ἀλλ' ἐν θριάμβῳ οὐδέποτε πλέον θὰ καταπλεύσῃ. Ὡς κατηγορούμενος παρουσιάζεται μετὰ τὸν δεύτερον αὐτοῦ πλοῦν εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν, δέσμιος ἀναγκάζεται νὰ παλινο-

στήσῃ τὸ τρίτον εἰς Ἰσπανίαν, στερήσεις καὶ βασάνους θεωρεῖ κατὰ τὸ τέταρτον αὐτοῦ ταξίδιον, ἕως οὗ τέλος ἐν τῷ ἡμέρῳ Βαλλαδολίδῳ τὴν καταπονηθεῖσαν αὐτοῦ ψυχὴν λύει τῶν καταθλιπτικῶν αὐτῆς δεσμῶν ὁ εὐσπλαγχνος ἄγγελος τοῦ θανάτου.

ΠΑΛΑΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗ.

Ἡ καταμέτρσις τῆς γῆς κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. — Εὐδοξὸς ὁ Κνίδιος, ἀρχαῖος φιλόσοφος τῆς Ἑλλάδος, ἀκμάσας περὶ τὸ 370 π. Χ. ἦτον ὁ πρῶτος γεωγράφος, ἕστις διήρесе τὴν γῆν εἰς ζώνας. Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου, τοῦ ὁποῦ αἱ κατακτητικαὶ ἐκστρατεῖαι κατὰ φυσικὸν λόγον λίαν συνετέλεσαν εἰς τὴν πρόσδον τῆς γεωγραφικῆς ἐπιστήμης, ἐγένετο ἡ πρώτη δοκιμὴ πρὸς καταμέτρσιν τῆς περιφερείας τοῦ ἡμετέρου πλανήτου. Ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ ἐπιχειρήσας τὴν καταμέτρσιν ταύτην, εἶπεν ὅτι ἡ περιφέρεια τῆς γῆς εἶνε ἴση πρὸς 400,000 σταδίων, ἤτοι 10,000 γεωγραφικῶν μιλίων (τὸ διπλοῦν δηλαδὴ τῆς πραγματικῆς ἐκτάσεως). Μόλις μετὰ παρέλευσιν 150 ἐτῶν Ἐρατοσθένης, ὁ ἔφορος τῆς ἀλεξανδρινῆς Βιβλιοθήκης, ἐπεχείρησε τὴν πρώτην ἀσφαλεῖ καταμέτρσιν τῆς γῆς βοηθούμενος ὑπὸ τῆς σκιάς ἡλιογνώμονος, τεθειμένου ἐντὸς σκάφης. Ἐν Συήνῃ, ἀρχαία πόλις παρὰ τὸν μικρὸν καταρράκτην τοῦ Νεῖλου, ἡ σκιά αὐτῆ ἦτον ἴση πρὸς τὸ μηδέν, διότι ἡ πόλις αὕτη ἔκειτο σχεδὸν ὑπὸ τὸν τροπικὸν κύκλον. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἡ σκιά ἦτον ἴση πρὸς 1/60 τῆς σκάφης, ἐνεϋθεν δὲ συνεπέραναν ὁ Ἐρατοσθένης, ὅτι ἡ περιφέρεια τῆς γῆς εἶνε πεντηκοντάκις μεγαλειτέρα τῆς ἀπὸ Συήνης εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀποστάσεως, ἴσης πρὸς 5000 σταδίων. Τοιοῦτοτρόπως ὑπελόγησε τὴν γῆν περιφερίαν ὡς ἔχουσαν μῆκος 350,000 σταδίων, ἤτοι 6250 μιλίων. Ἄν καὶ ἡ καταμέτρσις αὕτη πάλιν ἦτον ἐσφαλμένη, καὶ τὰ ἐξαγόμενα αὐτῆς μὴ σύμφωνα ἀκριβῶς πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ἐν τούτοις ἀποφασίαν νὰ ὁμολογήσωμεν καὶ νὰ θεωρήσωμεν ὡς μέγα ἐπιστημονικὸν ἀτόρθωμα τὸ ἔργον τοῦ Ἐρατοσθένους, δυνηθέντος τῇ βοήθειᾳ λίαν ἀτελῶν μέσων νὰ προσεγγίσῃ τὸσον εἰς τὴν ἀλήθειαν. Ἰππάρχος ὁ ἐκ Νικαίας, ἀκμάσας ἐν Ῥόδῳ ἀπὸ τοῦ 185 μέχρι τοῦ 165 π. Χ. ἠῤῥησε τὸν ὑπὸ τοῦ Ἐρατοσθένους εὐρεθέντα ἀριθμὸν τῶν σταδίων εἰς 252,000 σταδίων, καὶ τοῦτο, ἵνα δι' ἐκάστην μοῖραν σχηματίσῃ τὸν στρογγύλον ἰριδμὸν τῶν 700 σταδίων. Εἰς τὸν μαθηματικὸν ταῦτον χρεωστοῦμεν τὴν διαίρεσιν τοῦ κύκλου εἰς 360 μοίρας. Τρίτην καταμέτρσιν τῆς γῆς ἐπεχείρησεν Ποσειδώνιος ὁ ἐκ Σάμου, ἀκμάσας ἀπὸ τοῦ 90 μέχρι τοῦ 46 π. Χ. καὶ ἐν ᾧ τὰ μὲν ὑπὸ τοῦ Ἐρατοσθένους καὶ Ἰππάρχου εὐρεθέντα ἐξαγόμενα ἦσαν λίαν ὑπερβολικά, τούτου πάλιν οἱ ὑπολογισμοὶ ἐδείκνυνον ὑπέρμετρον ἐλάττωσιν ἐκεῖνων, διότι περιώριζον τὴν γῆν περιφερίαν εἰς μόνον 180,000 σταδίων, ἤτοι 4500 γεωγραφικῶν μιλίων. Περὶ ἄλλων τιῶν καταμετρήσεων τῆς γῆς κατὰ τὴν ἀρχαιότητα οὐδὲν γνωσκόμεν· οὐδεὶς ἀτυχῶς δύναται νὰ μᾶς διαβεβαιώσῃ, ὅτι δὲν ἔγιναν τοιαῦτα καὶ ὅτι δὲν κατεστράφησαν κατὰ τὸ διάστημα τῶν αἰώνων δουλείας καὶ ἐθνικῆς καταπίεσεως ὅπως καὶ ἀπειράριθμοι ἄλλοι καὶ ἀνεκτίμητοι πιδανῶς θησαυροὶ τῆς προγονικῆς ἡμῶν σοφίας.

Περὶ χωρογραφικῶν χαρτῶν. — Κατὰ πολλὰς νεωστὶ γενομένας ἐρεῦνας καὶ μελέτας περὶ τῆς ἐν τῷ πολιτισμῷ ἀναπτύξεως τῶν διαφόρων λαῶν τῆς ὑψηλοῦ ἀπεδείχθη, ὅτι ἡ χωρογραφία παρὰ τοῖς ἀγρίοις καὶ ἐντελῶς ἀπολιτίστοις λαοῖς δὲν εἶνε τὸσον ἀγνωστος, ὅσον δικαιοῦμεθα νὰ πιστεύσωμεν. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν τούτων παρέβαλον πρὸς ἄλλα καὶ εὖρον, ὅτι οἱ νομαδικὸν βίον διάγοντες ἄγριοι λαοὶ πολὺ καλ-

λίτερα γινώσκουσι τὴν τοπογραφίαν τῆς χώρας παρὰ τοῖς γεωργικοῖς, ἐν ᾧ ἄφ' ἑτέρου πάλιν παρὰ τοῖς πεπολιτισμένοις ἔδνεσιν ἡ χαρτογραφία ἀνεπτυχθῆ λίαν βραδέως καὶ ἀναλόγως πρὸς τὰς περιστάσεις τῶν διαφόρων ἐποχῶν. Ὁ ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ τῆς πόλεως Hereford εὐρισκόμενος καὶ κατὰ τὸν ἸΓ' αἰῶνα χαραχθεὶς χάρτης τῆς γῆς, ὁ ἀρχαιότατος πάντων, διακρίνεται μόνον ἐπὶ ἐκτάκτῳ ἀτελείᾳ, ἐν ᾧ ἅμα ἐτέθη εἰς χρῆσιν ἡ πυξὶς ἤρχισαν συγχρόνως νὰ κατασκευάζωσι καὶ χωρογραφικοὺς χάρτας κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἐπιστήμης. Ἀπ' ἐναντίας παρὰ πολλοῖς τῶν ἀγρίων λαῶν, ὡς παρὰ τοῖς Τουαρίν ἐν Σαχάρα, τοῖς Βακαίοις ἐν τῇ νοτίῳ Ἀμερικῇ, τοῖς Ἄνις ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἀσίᾳ καὶ παρὰ τοῖς Παιούτε ἐν τοῖς ἀπεράντοις ἀμερικανικοῖς ὄροπέδιοις, παρετηρήθη μεγάλη καὶ ἀπίστευτος σχεδὸν δεξιότης περὶ τὸ χαρασσῆν χάρτας. Ἐν ἔτει 1850 ὁ Ἐσκιμῶς Καλλιχερούας ἐχάραξε χάριν τοῦ πλοίαρχου Ὀμμανῆ καλὸν χάρτην τῶν ἀκτῶν ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Ἰόρκι μέχρι τῆς νήσου Λίττελτον. Ὅτε ὁ Κόκ ἐῖχεν ἀφιχθῆ εἰς Πολυνησίαν, εἰς τῶν ἐκεῖ ἰθαγενῶν ἐσχέδιασε δι' αὐτὸν ἐκ τοῦ προχείρου χάρτην τοῦ ἐκεῖ ἀρχιπελάγου ἐπὶ μήκους 40° καὶ 20° πλάτους. Ὁ Κορτέζ εὗρε παρὰ τοῖς Μεξικανοῖς τελείους χάρτας τῆς χώρας, τῶν ἀκτῶν, τῶν ὁδῶν, τῶν γηπέδων, ὅμοιοι δὲ, ἀλλ' ὀλίγον τι ἀτελέστεροι, εὐρέθησαν καὶ ἐν Περουβίᾳ.

Καὶ αὐτοὶ οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου ἦσαν πολὺ ἐπιδέξιοι εἰς τὸ νὰ χαρασσῶσι χάρτας, διότι περὶ τὸ ἔτος 1400 π. χ. ἐγράφη ὁ παλαιότατος καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐν Τουρίνῳ διατηρούμενος χάρτης τῆς Αἰγύπτου. Ταῦτοχρόνως σχεδὸν ἐγράφη κατὰ διαταγὴν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καὶ ὁ πρῶτος χάρτης τῆς ἐπηγγελμένης γῆς, ὡς δυνάμεθα νὰ πεισθῶμεν ἀναγινώσκοντες ἐκ τῆς ἱερᾶς Γραφῆς τὸ βιβλίον Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, 18, 9. Ὁ Ῥῶσσος περιηγητὴς Βεγγιουκῶφ εὗρε καλοὺς χάρτας παρὰ τοῖς Μογγόλοις, γνωστὸν δὲ εἶνε, ὅτι οἱ ἰαπωνικοὶ χωρογραφικοὶ χάρται διακρίνονται ἐπὶ μεγάλῃ λεπτομερείᾳ καὶ εἶνε διεξειργασμένοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς κλίμακα μέρους 1:27,000.

Ἀπὸ χιλιάδων ἐτῶν οἱ ναοὶ τῆς Αἰγύπτου διατηροῦσιν ἐν σιωπῇ τὰ μυστήρια τοῦ παναρχαίου κόσμου, διὰ δὲ τῶν ἀλλοκτόνων αὐτῶν κοσμημάτων καὶ τῶν φανταστικῶν λαβυρίνθων παρέχουσιν ἡμῖν ἄλλα δυσεπίλυτα αἰνίγματα, ἅτινα πολλαχῶς προσεπάθησαν νὰ ἐξηγήσωσι διὰ σοφῶν μόνον ὑποθέσεων. Οἱ ναοὶ οὗτοι τῶν νεκρῶν ὀλίγους τινας μόνον καὶ ἀσφαεῖς φθόγγους ἐπέμψουσι, συλλαβὰς λέξεων μὲ ὑψηλὰς ἐνοσίας, ἀς νομίζομεν ἐνίοτε ὅτι κατενόησαμεν. Αἱ κλεῖδες, δι' ὧν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ εἰσελθῶμεν εἰς τοὺς μυστηριώδεις ἐκείνους χρόνους, ἀπωλέσθησαν καὶ οὐδέποτε βεβαίως θὰ κατορθώσωμεν νὰ σχηματίσωμεν τελείαν ἰδέαν περὶ τῆς ἀκμῆς τοῦ λαοῦ ἐκείνου καὶ τῶν μνημείων, ἅτινα ἀφῆκεν εἰς τὴν ἀνδροπύτητα. Ὁ ναὸς τοῦ Ἐδφοῦ, ὅστις μετὰ τὴν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου (τῆ 332 π. Χ.) ἀνοικοδομήθη, μετ' ὅλα ταῦτα ἔχει μερίστην σπουδαιότητα διὰ τοὺς ἀρχαιολόγους, διότι αἱ ἐπιγραφαὶ του ἀναφέρονται εἰς ἱστορικὰ γεγονότα, πλῆθος δὲ γνωστῶν ὀνομάτων ἐν αὐταῖς παρέχει τὴν εὐκολίαν πρὸς ἐξήγησιν ἄλλων ἀγνώστων συμβόλων.

Μόνον ὁ μέγας ποιητὴς δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὴν σύγχρονον αὐτῷ ποιήσιν, εὐκολώτερα δὲ δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν τὴν ποιήσιν του παρελθόντος καὶ ἐπίσης εὐκολώτερα εἶνε εἰς ἡμᾶς ἡ ἐκφρασις τῆς γνώσεως ταύτης.

Ἐρ. Χάινε.

Γλίχρα εὐεργεσία καταντᾷ σχεδὸν προσβολή. Ἐ. Αεγκουβέ.

Τὴν καρδίαν ὁ πλοῦτος καθιστᾷ ταχύτερον σκληρὰν ἢ τὸ ὠδὸν ζεῶν ὕδωρ.

A Börne.

Ἡ ὠραϊότης εἶνε ἄδωρον δῶρον, διότι τὸν κάτοχον αὐτῆς καθιστᾷ μάταιον, ἀφανίζομένην δὲ, ἀφίνει αὐτὸν περιλίπτον καὶ κενόν. Χέρδερ.

Ἀγαθὴ πρᾶξις εἶνε ἀκόμη καὶ ἐὰν μόνον ἀφίη τις τοὺς ἄλλους νὰ ᾔνη ἀγαθοὶ πρὸς αὐτόν. Ἄουεφιμαχ.

Δυστυχέστατος καὶ ἀξιοθρήνητος ἄνθρωπος εἶνε ἐκεῖνος, ὅστις, ἐν ᾧ ἐν τῷ στήθει του ἐγκρύπτει τὰ ὑψηλότερα αἰσθητά, εἶνε βιασμένος ἐνεκα τῆς ἔλευσίνης αὐτοῦ ὕλικῆς καταστάσεως νὰ συγκοινωνῇ καὶ νὰ συναναστρέφεται μὲ κοινότατα καὶ αἰσχροτάτα ὄντα. Εἶνε τὸ αὐτὸ, ὡς νὰ ἔχη τὴν μὲν κεφαλὴν εἰς τὸν οὐρανόν, τοὺς δὲ πόδας εἰς τὸν δυσωδέστατον βόρβορον.

Πλείστοι ὕσιο διαπρέπουσιν ἐπ' ἀρεταῖς! Ἄλλ' ἂν παρατηρήσωμεν αὐτὰς εἰς τὸ φῶς, θὰ βεβαιωθῶμεν ὅτι εἰς οὐδὲν ἄλλο συνίστανται ἢ εἰς ἔλλειψιν μεγάλων καιῶν.

Τὸ μέγιστον τοῦ ἀνθρώπου σέμνωμα πρέπει νὰ ᾔνη τὸ νὰ καταστῇ ὅπου δῆποτε ἀπαραίτητος. Gutzkow.